

Houdt de Demka open met alle arbeidsplaatsen

De sluiting van Demka in Utrecht, een onderdeel van Hoogovens, is inzet van een hevig gevecht tussen personeel enerzijds en de directie van Demka en Raad van Bestuur van Hoogovens anderzijds.

Demka is door die Raad van Bestuur ingezet als wisselgeld voor het verkrijgen van de 1,3 miljard staatssteun waaraan de Europese commissie haar goedkeuring moet verlenen. Hoogovens heeft inmiddels een deelneming in het Belgische Cockerill (Valfil) dat nu voor het walsdraad-assortiment zou gaan zorgen. Een dubbele wisseltruc dus.

De Raad van Bestuur heeft het doodvonnis enige weken uitgesteld, maar ziet van de definitieve sluiting niet af.

De door de bondsbestuurders beoogde onderhandelingen werden door een OR-lid betiteld als praten 'over de kleur van het touw waarmee je wordt opgehangen'.

Op het moment dat we dit schrijven (10 april) is bekend geworden dat het personeel van Demka - op voorstel van de ondernemingsraad - directe akties voor het behoud van Demka

met alle arbeidsplaatsen noodzakelijk vindt. Daarmee wezen ze het standpunt van de Industriebonden FNV en CNV af om tot 13 april geen akties te ondernemen, omdat dan de Raad van Bestuur antwoord zou geven op de eis van de bonden geen tijdslimiet aan de sluiting te verbinden. Het personeel ziet niets meer in onderhandelingen en stelt alleen vertrouwen in eigen kracht. Wat hun betreft samen met de andere vestigingen van Hoogovens.

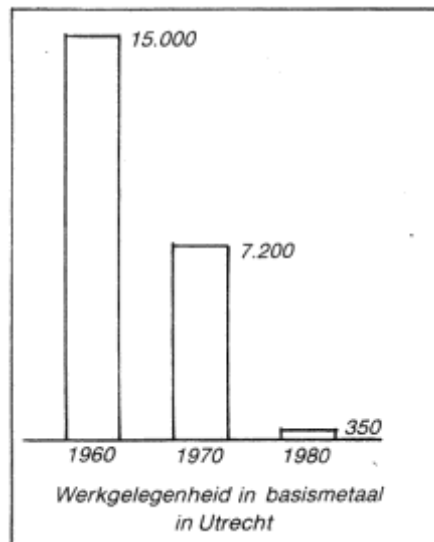
Hieronder een hoofdstuk uit WALS-TUIG SPECIAAL, februari 1983, dat onder verantwoordelijkheid van de ondernemingsraad van Demka is uitgebracht. Deze publikatie heeft de grondslag gevormd voor het ZWART-BOEK DEMKA, maart 1983, dat onder verantwoordelijkheid van de ondernemingsraad en de Industriebond FNV en CNV tot stand is gekomen.

20 JAAR AFBRAAK

GESCHIEDENIS VAN DEMKA

'Er was eens een metaalstad aan de Vecht', zo zou een sprookje over Utrecht kunnen beginnen. Vanaf het begin van deze eeuw zijn er lange tijd steeds meer staalfabrieken in Utrecht gekomen. Na de Tweede Wereldoorlog ontstond er in Utrecht werkgelegenheid voor liefst 15.000 metaalbewerkers. Niet lang daarna komt er een eind aan de bloei van de staalindustrie. In het begin van de zestiger jaren begint de afbouw, aanvankelijk nog zonder veel publiciteit. Maar als in de jaren zeventig ook sluitingen aan de orde zijn komt de discussie over het belang van de metaalindustrie op gang.

Lange tijd heeft de overheid zich nauwelijks met de staalindustrie bemoeid, ook al gingen duizenden arbeidsplaatsen verloren. Het ging over het algemeen immers 'goed' met het bedrijfsleven, ook al moesten ook toen bedrijven door wanbeleid hun poorten sluiten. Nu het 'slecht' gaat springt de overheid steeds meer bij, zoals onlangs met ruim 1 miljard voor Hoogovens. Die miljard is dan ook nog bedoeld voor

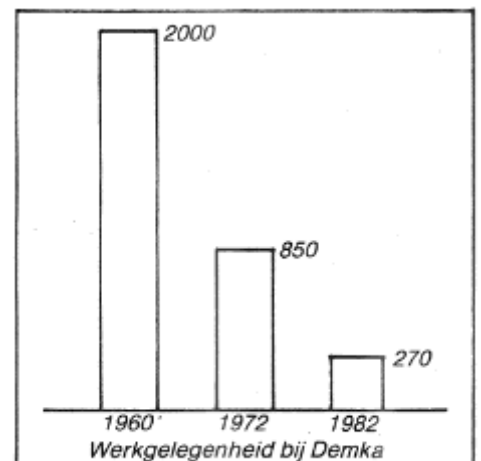
arbeidsbesparende rationalisaties, modernisering en automatiseringen.

In Utrecht is alleen Demka als staalbedrijf overgebleven. En de Demka van nu is allang niet meer de Demka van vroeger. Van de oorspronkelijke werkgelegenheid bij Demka is bijna niets meer over, zoals blijkt uit het grafiekje.

Wat betreft de werkgelegenheid heeft Demka een belangrijke aderlating moeten doen toen het bedrijf halverwege de jaren zestig min of meer

werd overgenomen door Hoogovens. Het personeel werd gehalveerd, de bezittingen werden verkocht, de in- en verkoop verdween naar het Hoogoven-hoofdkwartier en omvang en aard van de productie werden voortaan door Hoogovens bepaald.

Demka was voor die tijd een zelfstandig bedrijf waarvan ook Staalmat, SMDK en de huidige NDI deel uitmaakten. Demka was verder een aantal grondbezittingen rijk. Demka was onder leiding van een van de telgen uit het geslacht De Muynck-Keyzer zwaar in de schulden terecht gekomen in een periode waarin de metaalindustrie een bloeitijd doormaakte met een jaarlijkse groei van

Nieuws van het vakbondsfront.

6%. Demka kon alleen niet meer verder en vond Hoogovens bereid om bijna alle aandelen (99,2%) over te nemen. Dat gebeurde halverwege de jaren '60. De lening die Hoogovens in die tijd aan Demka verschaftte (op een gegeven moment meer dan 40 miljoen) had Hoogovens in het begin van de jaren zeventig al meer dan terugverdiend.

De onderbrenging van Demka onder Hoogovens betekende niet alleen een groot verlies aan arbeidsplaatsen, maar ook een versmalling van het productiepakket. De productie van roestvrij staal werd vrijwel onmiddellijk stopgezet, en later verdween alles wat niet direkt met de productie van walsdraad en betonstaal te maken had. De walsery die in feite gebouwd was voor de productie van speciaalstaal werd nog slechts voor massa-staalproductie ingezet.

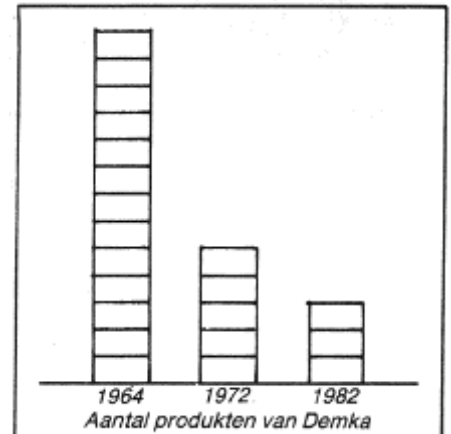
TOEKOMST VAN DEMKA

Toen duidelijk werd dat de toekomst van Demka op het spel stond is door de kadergroep van de direktie geëist dat een werkgelegenheidsgarantie werd gegeven tot 1986. Verder moest een marktonderzoek worden uitgevoerd om na te gaan welke de mogelijkheden voor Demka waren om daarna verder te gaan. Het onderzoek naar die mogelijkheden moest zich niet beperken tot de huidige massaproductie (betonstaal en walsdraad) maar ook die produkten meenemen waarvoor de walsery in feite gebouwd is. De direktie heeft zich van deze verplichtingen afgemaakt met een slecht en onvolledig rapport waarin alleen over walsdraad en al niet eens meer over betonstaal gepraat wordt. Aan werkgelegenheids garanties kon de direktie naar eigen zeggen sowieso niet beginnen.

De direktie heeft zich ook niet gestoord aan eerder onderzoek, uitgevoerd op initiatief van de staf van Demka. De staf van Demka vroeg aan de bouwer van de huidige walsery op welke wijze en tegen welke kosten de walsery, waar al jarenlang niet meer in geïnvesteerd is, volledig gemoderniseerd kon worden. De konklusie was dat veel van het bestaande productieapparaat nog bruikbaar was, zij het in een andere opstelling. De ombouw van de fabriek kan met 6 weken produktiestilstand worden gerealiseerd. Door de bruik-

Tot 1964 maakte Demka 13 soorten produkten: snelstaal, corrosievaststaal, hittevaststaal, gereedschapstaal gelegerd voor warme en koude bewerking, ongelegerd gereedschapstaal, konstruktie staal gelegerd en ongelegerd, ongelegerd kwaliteitsstaal, staal voor bouten, moeren en klinknagels voor ankers en kettingen, automatenstaal en hoogwaardig betonstaal.

Na 1964 zijn alleen de laatste vijf produkten overgebleven en sporadisch werd nog gereedschapstaal gemaakt. Nu maakt Demka alleen nog maar drie produkten: betonstaal, walsdraad en bouten en moerenstaal. Speciaalstaal is steeds minder gemaakt.

baarheid van veel bestaande apparatuur blijven de kosten tot circa 60 miljoen beperkt.

Vanuit de verwachting dat de direktie met het 'toekomstonderzoek' alleen maar zou aansturen op sluiting, heeft de kadergroep zelf onafhankelijke onderzoekers ingeschakeld om de toekomstmogelijkheden voor Demka te inventariseren. Dat onderzoek wordt binnenkort afgerond. Nu al kan gezegd worden dat de vooruitzichten voor Demka lang niet zo somber hoeven te zijn als de direktie het wil voorspiegelen.

GEEN REDEN VOOR AFBOW

Zo geven de ontwikkelingen op de markt geen aanleiding om de productie van betonstaal zo sterk af te bouwen als nu gebeurt. De totale vraag naar betonstaal in Nederland (en ander staafstaal) is niet aanwijsbaar gedaald. En verhalen over de ineenstorting van de woningbouw, zoals die ook bij Thibo worden verkondigd, klinken misschien wel aanemelijk, omdat iedereen dat zegt, maar ze blijken niet te kloppen. Zo blijkt dat in voorafgaande jaren de bouwplannen onder druk van de woningnood regelmatig zijn overschreden. In de jaren waar niet alleen plannen maar ook de werkelijke omvang van de woningbouw bekend is,

is zelfs een toename van de woningbouw te constateren.

Andere mogelijkheden liggen op het terrein van bouten- en moerenstaal. Ondanks de tevredenheid bij afnemers wordt dat pakket niet of nauwelijks uitgebreid. Op vragen van o.a. de kadergroep waarom niet, worden ontwijkende antwoorden gegeven (in de trant van: dat kunnen we niet zeggen). Worden wij het slachtoffer van afspraken tussen staalondernemers? Hoogovens heeft van Demka zo lang mogelijk willen profiteren zonder kosten te maken. Daarom is nooit ingesprongen op groeiende markten. Soms zijn die produkten waarnaar de vraag groeide zelfs uit het productiepakket verdwenen. Die produkten zijn er wel en Demka kan ze maken. Te denken valt aan kwaliteitsverbetering van de walsdraad ten behoeve van bijvoorbeeld verzinkt draad of anderszins beschermd draad voor elektriciteitsvoorzieningen. Of aan staaldraadkabels voor transport- en hefwerktuigen. Groeiende markten die tot nu toe steeds verwaarloosd zijn omdat het beleid van Hoogovens niet op openhouden van Demka gericht was. Dat moet veranderen. We passen ervoor om als leeggeperste citroen in de vuilnisbak te verdwijnen.

De akties die bij Demka gevoerd worden, kosten geld. Steun ze ook financieel. Giro: 5401614 t.n.v. Cor Laan, Nieuwegein o.v.v. Steunkomitee Demka.

Tabel: woningbouwplannen en de werkelijkheid (x 1000 won.)

	1979	1980	1981	1982
programma	95.8	110.5	109.0	110.0
werkelijk geb.	115.1	121.2	123.0	?